

Natuur.oriolus

Vroeg broedgeval
Boomvalk

Foto-jaaroverzicht
2008

Sneeuwuil
in Uitkerkse Polder

Jaaroverzicht 2008

JANUARI

Zwarte Piet

Soorten die het goed doen, of net ietsje beter dan de andere, moeten vaak de rol van het zwarte schaap spelen. Kraaien, Eksters, duiven en ja... Aalscholvers natuurlijk. Ze hebben hun voorhistorische uiterlijk dan al niet mee, wanneer ze met opengesperde ogen en bek een (te) grote vis trachten binnen te slikken, beginnen de lippen van de vissers te schuimen. 'Ze *vissen ons water leeg*' klinkt het vaak... Vraag is wie over '*ons water*' mag spreken: diegene die er al miljoenen jaren in moet overleven, of diegene die er zijn tijd doodt...

Aalscholver *Phalacrocorax carbo*, adult zomerkleed. 05 maart 2006, Nieuwpoort (W) (Foto: Rudi Debruyne)

FEBRUARI

Niet te zwart-wit

Het valt niet mee om een Bonte Kraai te zien in je eigen omgeving. Terwijl het vroeger normaal was dat er tientallen vogels overwinterden in onze contreien, houdt de soort het hier nu wel voor bekeken. Een rechtstreeks gevolg van de warmere winters, want eens in Midden Denemarken, verandert al wat Zwart is, in Bont...

Bonte Kraai *Corvus corone cornix*. 24 november 2007, Knokke (W) (Foto: Patrick Beirens)(Foto: Rudi Debruyne)

MAART

Ssst-akkers

De inspanningen om onze akkervogels te redden zijn nog nooit zo intens geweest als nu, maar ook nooit zo nodig en noodzakelijk. Met vereende krachten tracht men Patrijzen, Veldleeuweriken, Gele Kwikstaarten, Grauwe Gorzen, ... een handje toe te steken door hun omgeving op de behoefte af te stemmen. Akkervogelreservaatjes en intensieve monitoring hebben de alarmerende achteruitgang des te meer in de schijnwerper geplaatst. In 2009 zou er wel eens een stevig themanummer rond akkervogels uit de persen kunnen rollen.

Patrijs *Perdix perdix*, mannetje. 29 januari 2009, Doel (O) (Foto: Raymond de Smet)

APRIL

Eendagsvogel

Op 20 april pakte Johan Nysten uit met de waarneming van een Kleine Trap in Korbeek-Dijle (Vlaams-Brabant). Er zijn wel wat waarnemingen van deze soort in België maar een prachtig, adult mannetje werd hier de laatste 100 jaar niet meer gezien... Wie tijd had, bezocht die dag dan ook de Vlaams-Brabantse kouters. De vorige waarneming van de soort dateerde van 9 tot 16 december 2000 in de achterhaven van Zeebrugge, het betrof toen een eerste winter mannetje. De nationale teller staat voor deze soort nu op 26 gevallen. Wie er op deze eerste dag niet bij was, kon het helaas wel schudden... al zou terugvinden sowieso al niet voor de hand liggend zijn geweest op de uitgestrekte kouters. De Kleine Trap doet het als broedvogel niet goed in Frankrijk en in Spanje, zijn Europese bolwerk.

**Kleine Trap *Tetrax tetrax*, mannetje. 20 april 2008; Korbeek-Dijle (VB)
(Foto: Stephan Peten)**

MEI

Blijft bij het oosten

Vreemd dat een soort die over dergelijke afstanden trekt, toch niet meer wordt waargenomen in ons land. De Breedbekstrandloper kent jaarlijks één of enkele waarnemingen in België. De meeste vogels die over Europa trekken, oriënteren

zich minder dan de andere soorten op de kustlijn. Centraal Europa is dan ook een meer voor de hand liggende plek om de soort te zien. Niet verwonderlijk dat de vogel van 12 mei opdook in de Bichterweerd in Elen bij Rotem, Limburg, op de meest oostelijk gelegen plasjes van Vlaanderen.

Breedbekstrandloper *Limicola falcinellus*, adult. 12 mei 2008, Rotem (L) (Foto: Ran Schols) (Foto: Stephan Peten)

Waarnemingen.be
 natuarpunt Invoeren Recente waarnemingen Overzichten Mijn Waarnemingen.be Projecten

Ijsvogel - Alcedo atthis
 Zeldzaamheid Vrij algemeen immuun Soort
 datum dinsdag 30 december 2008
 aantal 2 ter plaatse
 escape N
 determinatie zeker
 gebied Broekbeemd (LI)
 waarnemer Dirk Ottenburghs
 status niet onderzocht

Foto's

Commentaaroverzicht
 Nieuw commentaar

Info over Waarnemingen.be Gedragsregels Privacy voorwaarden Gekoppelde werkgroepen
Help Voor nieuwe waarnemers Voor werkgroepen FAQ
Projecten Prioritaire Soorten Vlaams-Brabant Prioritaire Soorten Antwerpen

Screenshot van waarneming met foto van www.waarnemingen.be

JUNI

**Vogellijn wordt www.waarnemingen.be...
Join the Club**

1 juli 2008 was een ware mijlpaal in de Vlaamse Vogelkijkersgeschiedenis: het betekende de stopzetting van de Natuarpunt Vogellijn die sinds september 1989 dagelijks verslag uitbracht van de bijzondere waarnemingen. Belangrijker was wat er in de plaats kwam, want 1 juli bracht ook de officiële lancering van www.waarnemingen.be. Acht maanden en meer dan 586.000 gegevens verder heeft deze invoersite zijn klasse meer dan bewezen. Ook Wallonië heeft zich op dit medium geworpen zodat we voor vele soorten reeds een behoorlijk volledig beeld van de Vlaamse gegevens kunnen bieden. Desondanks wordt de site nog voortdurend en in de mate van het mogelijke bijgeschaafd.

JULI

Lang verwachte gast

De eer was aan Yvon Princen om op 19 juli de achtste Kleine Klapekster voor ons land te ontdekken. Acht klinkt niet echt weinig maar het was wel van juni 1988 geleden dat deze klauwier ons land voor het laatst aandeed.

De montagefoto met de verschillende vliegbeelden toont prachtig de kenmerken van de soort: zoals het zwarte voorhoofd, de relatief korte staart, de witte handpenvlek die parallel tot tegen de voorvleugelrand loopt parallel door tot tegen de voorrand en het wit op de staart verbreedt naar de basis toe (net omgekeerd bij Klapekster *L. excubitor*).

De laatste decennia kende de soort in Europa globaal genomen een achteruitgang van ca. 10%. Toch werd een nieuwe waarneming al lang verwacht, onder meer omdat er de laatste jaren redelijk wat waarnemingen gebeurden in West-Europa.

Kleine Klapekster *Lanius minor*. 20 juli 2008, Opheers (Foto: Monique Bogaerts)

Natuurpunters tijdens de Ultimate Pelagic, augustus 2008, Golf van Biskaje, Frankrijk (Foto: Marij Gasthuys)

AUGUSTUS

Zon en Maanvis

Van 16 tot 21 augustus was er voor onze leden de unieke gelegenheid om te proeven van het echte zeeleven. Met 400 Natuarpunters vijf dagen op een schip in de Golf van Biskaje betekent niet alleen samen genieten van zeezoogdieren en vogels, maar ook pure ambiance, leuke dineetjes en nieuwe gezichten leren kennen. Hoewel het woelige zeewater de zeezoogdieren wat uit ons gezichtsveld hield, brachten vele Grote en Kuhls Pijlstormvogels, Vorkstaartmeeuwen, Stormvogeltjes en recordaantallen Maanvissen voldoende soelaas om te spreken van een geslaagde trip. De zon was minder van de partij maar de enkele stralen werden extra geabsorbeerd door de passagiers, én de fotografen.

Niet in België dús, maar op zijn minst gezegd de Natuarpunt happening van de maand augustus.

SEPTEMBER

Diepe val

Waarnemers die al twintig jaar meedraaien herinneren zich nog de broedgevallen van Kuifleeuweriken in het binnenland. Vooral haven- en industrieterreinen waren in de jaren '80 nog de voornaamste plaats om de soort broedend aan te treffen. Maar daarna liep het helemaal mis. De Kuifleeuwerik kende een dramatische achteruitgang en die negatieve trend zette zich ook na de publicatie van de Broedvogelatlas door. We zullen het dan ook moeten stellen met het handvol broedgevallen die de dag vandaag nog aan de kust weten te overleven. We zullen er al het mogelijke moeten doen om hun broedbiotoop veilig te stellen, onder meer door het voldoende af te schermen van bv. zware recreatiedruk.

September is niet zozeer de Kuifleeuwerikenmaand, we spreken immers over een standvogel, klassiek is wel dat ze meer wordt waargenomen tijdens de vele kustbezoeken van vogelkijkers tijdens de trekperiodes.

OKTOBER

Nog niet uitgerangeerd

De Izabelklauwier is met vier waarnemingen een erg zeldzame soort in ons land. Niettemin flitst ze toch wel eens door

Kuifleeuwerik *Galerida cristata*. 21 februari 2008, Vlaamse kust (W)
(Foto: Jean-Pierre Jean-Pierre)

iemands gedachten wanneer hij in september in het veld gaat. Kuifeend-conservator Ludo Benoy botste op 11 oktober op een eerste winter Izabel die zich de hele dag van erg nabij bekijken. De discussie of het hier om een Turkestaanse of een Daurische Klauwier ging, raakte omwille van subjectieve ver-

schillen en interpretaties niet helemaal rond, al is de kans groot dat het om de laatste ging. Het Rangeerstation in het havengebied van Antwerpen-noord mocht bijgevolg een dagje 'natuur'decor spelen. Met zo'n vogel beeldvullend voor de lens lukte dat aardig...

Izabelklauwier *Lanius isabellinus*, eerste winterkleed. 11 oktober 2008, Antwerpen-De Kuifeend (Foto: Patrick Beirens)

Sneeuwuil *Nyctea scandiaca*, immatuur mannetje. 22 december 2008, Uitkerke
(Foto: Filip De Ruwe)

NOVEMBER

Barbabubo

Eerder in dit nummer schonken we al aandacht aan de Sneeuwuil van de Uitkerkse Polder, maar we kunnen haast niet anders dan november op te dragen aan deze tot de verbeelding sprekende soort. Gedurende zijn hele verblijf trok hij een massa geïnteresseerden naar dit poldergebied en daar waren ze in het Bezoekerscentrum niet rouwig om want een warme kop chocolmelk ging er bij de barre wintertemperaturen voor honderden kijklustigen met gemak in.

Het ging om een mannetje, te zien aan de schaarse tekening op de bovendelen, de omvangrijke witte bases aan de slagpenen en de fragmentarische, dus weinig aaneengesloten staartbanden. Adulte mannetjes zijn wit en eerste wintervogels vertonen behoorlijk wat tekening op de achter- en zijkop en in de zijnek, waardoor leeftijdsbepaling als immatuur (dus ouders dan juveniel en jonger dan adult) gerechtvaardigd is.

Pas na vier tot zes jaar zien Sneeuwuilen er adult uit. Het blijven erg vreemde dieren en ik vond de eigen vergelijking erg geslaagd: de witte Barbapapa...

Roerdomp *Botaurus stellaris*. 1 juli 2008, Oost-Vlaanderen (Foto: Raymond de Smet)

DECEMBER

Booming

Reigerachtigen hebben het de vorige eeuw in onze contreien bijzonder moeilijk gehad, onze erg slechte waterkwaliteit was daar zonder twijfel de hoofdoorzaak van.

Ondertussen zijn er heel wat inspanningen geweest om daar verandering in te brengen met een haast onmiddellijke weerslag op het leven in en rond het water. Reigers worden thans overal gezien en ook de Roerdomp zit weer in de lift. Ondanks zijn perfecte schutkleuren slaagt men er op heel wat plaatsen verbazend goed in om deze fantastische soort te zien te krijgen. Nu de Roerdomp terug een vaste broedvogel is geworden, kunnen we alleen maar hopen dat die aantallen blijven stijgen want de Roerdomp is een graag geziene gast in onze natuurgebieden.